Ч. 82 Пятниця 11 (23) цьвітня 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Грецко-турецка війна

Держави европейскі а війна.

Віденьский Tagblatt дістав з Берлина таку вість. В міродайних кругах на питаня, яка есть вага виповідженя війни, так відповіли: Нема нічого побоювати ся, скоро Европа позістане в згоді, а інтервенция великих держав в рішучій хвили супротив того, хто би побідив, дасть ся перевести, коли тайні побічні наміри не пошкодять заведеню мира на ново. Тут зробило добре вражіне, що француска півурядова ґазета „Temps“ так рішучо зазначила конечну потребу інтерве циї Европи. Балканьскі держави позістануть тим скорше при своім коректнім становищи, чим енерґічнійше проявить ся воля сполученої Европи. Після тутешних заяв, не буде Грекам безусловно нічого більше признане хоч би они й побідили, як лиш автономія Крети. Конечність, щоби не переступити вже признану концесию, виходить вже із самого взгляду на Сербію, Болгарию і Чорногору, котрих дотеперішне свобідне становище було би дуже захитане, скоро би Грециѧ свої неоправдані жаданя хотіла вимусити.

При тім всім, чого тут сподівають ся із дальшого ходу справи, зазначують то, що анґлійска політика може серед деяких обставин оправдати поважні сумніви. Також і Бісмарківскі півурядові „Neueste Nachrichten“ висказують надію, що інтервенция може лиш тогди мати якийсь успіх, коли і Анґлія буде спільно ділати. Але в Льондоні не допустять до якогось дійстного успішного напору на Грецию і будуть старати ся перешкодити Туреччині погрозами або підкупствами, щоби она не використала своєї войскової переваги. Без сумніву Анґлія сама острить зуби на Крету, а Росия рішила ся не допустити до того.

Високо півурядовий відзив в берлиньскій Post каже, що було би пожаданим, щоби Грецию не зовсім розбити, але дати їй, як найскорше почути перевагу противника, щоби она трохи опамятала ся від політичного ошоломленя з послідних місяців. Без зміни настрою в грецкій суспільности не можна й думати, щоби вернули нормальні відносини. Чим скорше настане та зміна, тим скорше опамятає ся і Греция і єї верховодячі круги пригадають собі з певностию скоро на то скромне становище, яке належить сій державі після єї цивілізаторских і войскових сил. В тій інспірованій статиї каже ся на конець: За пролиту кровіту, яка ще буде проливати ся, спадає одвічальність на голови гетериї, на члени грецкого королівского дому, на давного неспокійного духа Делїянніса, а в послідній лїниї і на дипльоматию, котра безпроволочною бльокадою могла би була без проливу крови научит Грецию розуму.

В льондоньских верховодячих кругах запанувало недовіре до Росиї, котру підозрівають, що она потайком порозумівае ся з Туреччиною. Анґлійскі часописи доказують, що порозуміне межи державами і заява неутральности Сербії і Болгариї суть певною порукою удержаня мира в Европі і на балканьскім півострові.

В дипльоматичних кругах віденьских кажуть, що гостина німецкого цісаря у Відни перед від'їздом цісаря Франц Йосифа до Петербурга має велике значіне на дальший розвій відносин на Всході, а найблизшим єї наслідком буде мирне становище держав балканьских супротив грецко-турецкої війни. Дальше висказують погляд, що гостина німецкого цісаря стоїть в звязи з дальшим поступованем Росиї і Австриї супротив подій на Всході.

Положенє в Константинополи.

В Константинополи доси спокійно, але мимо того слідно межи Турками досить значне роз'яренє. Розійшлась тут именно чутка, що Греки обходять ся дуже зле зі взятими у війні в неволю турецкими вояками. То, як і друга фальшива вість, що Греки висадили у воздух один поїзд зелізничий, котрий віз войско, викликали велике роз'яренє межи тутешними магометанами. По місті ходять численні патрулї, а людність занепокоєна ще більше визиваючою поставою Греків. Правительство каже успокоювати людність.

Грецкий патріарх, обнимаючи своє урядоване, зложив візиту в Порті і заявив там, що грецка людність в Константинополи буде спокійно держати ся. Тисячі Турків стояли коло Порти, щоби видіти патріарха, але демонстрациї не було ніякої.

Валї (ґенерал-ґубернатор) з Янїни прислав міністрови справ внутрішних телеґрафічно заяву преданности грецкого митрополита в Превезї. (Єсть се характеристична ознака теперішного настрою грецкого населеня в Епірусї;

7)

Крета і Македонія.

(Дальше).

IV.

Що значить подорожувати по Македониї. — З Рістоваца до Скопля. — На сербско-турецкій границі. — Турецка цензура і турецка статистика. — Скопле і житє в нім. — Велес. Возом до Прилипа і пригода в дорозї. — Прилип і Монастир.

В виду грецко-турецкої війни справа Кретийска зійшла на другий плян, а очи цілої Европи звертають ся тепер на балканьский півостров та з цікавостию слідять за тим, що кожда хвиля приносить. Мимоволї кождий, котрий інтересує ся хоч трохи подіями на Всході, питає: що на то все скаже Македонія — край так пожаданий всіма балканьскими державами, а заразом і яблоко незгоди між ними. Від становища Македониї, можна сказати, зависить тепер і судьба европейского мира. Схоче і буде Македонія тихо сидіти — будемо мати мир в Европі; не схоче того, рушить ся — то загальна европейска війна майже певна. В такій порі чей цікаво довідати ся дещо блише про сей край і длятого постановили ми тут розказати дещо близше про него. Підемо тут за описом подорожи Німця Р. Маха, котрий в 1895 р їздив по Македониї. Часи то недавні і від того часу мало що змінило ся у відносинах в сім краю. Отже послухаймо, що розказує Мах про свій побут в Македониї.

„Кому Бог хоче зробити ласку, того посилає в широкий сьвіт — сказав якийсь німецкий поет, але той панок не каже, чи був він в Македониї і набрав ся своєї мудрости з досьвіду підчас подорожи по сім краю. Майже хоче ся вірити, що він їздив лиш битими дорогами по своїй вітчині, бо був би трохи оглянійший в своїх словах.

То не аби яке діло їздити по так незнанім краю, яким есть все ще Македонія. Правда, що есть вже богато книжок про край межи Адриєю а Еґейским морем, але национальний фанатизм і недостаточне знане мови та людий роблять не мало лиха в сій літературі. Коли чоловік перечитав щасливо цілу купу грубих і тонких книжок о Македониї, то аж тогди єму в голові добре закрутить ся. Бо коли тут якийсь сербский панок на — „ич“ доказує, що в Македониї нема ані одного Болгарина, що там побіч єго краянів жиють що найбільше ще лиш Турки, то другий панок на — “ов“ каже, що там жиють лиш самі Болгари. Чоловік набирає ся з тих книжок ґеоґрафічних відомостий, хоч може не один з тих, що писали ті книжки, і на очи не видів Македониї. Та може й добре, бо подорож по Македониї сполучена з так многими невигодами, з тілько несподіваними перешкодами, що приятність єї чує чоловік аж тогди, коли єї вже перебув. Але треба мати богато доброго гумору або бути залюбленим, щоби то все весело перебути. Неодин, що хотів їхати до Македониї, зарікав ся того, скоро его другий раз зловили яко шпігуна, коли він щасливо побідив своїх противників зі сьвітскомах накивавши їм чим скорше пятами.

Подорожного в Македониї найбільше то гнїває і робить нервозним, що єму незвичайно трудно допитати ся від місцевих людий хоч би й яку дрібничку. Християньский рая (слово се значить „череда“, а Турки називають ними всїх завойованих людий, котрі не приняли магометаньскої віри), що навик до турецкого правлїня, котре дуже скоре висилає кого небудь в примусову дорогу на солоні степи коло Конїя (в Малій Азиї) або до копалень в Діарбекірі, не хоче подорожному давати ніяких пояснень, а для музулманьских Османлїв (підданих магометаньскої віри) нема більшої неприятности, як коли якийсь чужинець розпитує єго про відносини в краю. Єго-ж самого заграниця ані трошки не обходить і він ненавидить „ґяврів“ (людий иншої віри). Коли-ж розвідувати ся у осіб урядових, то подорож до Македониї зовсім не потребна, бо під панованем милостивого султана Абдул Гаміда всї щасливі, не лиш музулмани але й християни та молять ся за него до Бога по своїх сьвятинях.

Щоби успішно їздити по тих краях, треба мати передовсїм добре здоровле а відтак і споро певного рода байдужности; тогди вже, коли має ся достаточне знане якоїсь полуднево-славяньскої мови і знає ся бодай трохи говорити по турецки та має ся порученя до турецких властий, можна вже пускати ся в дорогу. Але при тім не треба забувати на добру ліхтарню і на „бездимний“ порошок, тай револьвер в кишени також придасть ся.

Зелїзницею з Сербії їде ся красною і до-

Превеза преці єсть майже вже в руках Греків). Валї з Адрияноноля прислав вість, що коло Правішта розбито грецку ватагу повстанців і убито з неї 100 людий, а прочих держать в облозї.

З поля війни.

Чутка, яка вчера розійшла ся, мов би то Турки страшенно побили Греків, не потвердила ся; она відносить ся мабуть до того, що турецка армія пітупила вже під місточко Тірнавос.

Бюро Райтера доносить з Елясони: Турецка артилерия розпочала дня 20 с. м. огонь на Тірнавос, куди Греків відперто. На завтра назначений загальний похід турецкої армії на Ляриссу.

Дня 20 с. м. по полудни підступили були Турки під місцевість Ревені коло Тірнавос в силї 23.000 мужа і розпочала ся завзята борба. По стороні грецкій було всего лиш 14.000 войска, але єму помагало кілька тисячів селян, котрі знаючи дуже добре місцеві сторони роблять войску велику прислугу. Турки підходили на 100 метрів до грецких кріплень, але за кождий раз їх відперто і згинуло з них множество людий.

Коло Превези і Арти веде ся борба по обох сторонах з однаковим щастєм. Греки почали знову бомбардувати форти коло Превези, а войско сухопутне старає ся обійти укріпость. Турки бомбардують знову місто Арту. Греки хотїли перейти через ріку Арту, але Турки їх сперли і розпочала ся борба, котрої наслїдки ще незвістні. Грецка всхідна фльота бомбардувала Плятамону над солуньским заливом недалеко грецко-турецкої границї.

Новинки.

Львів дня 22-го цьвітня 1897.

— Перенесеня. Дирекция почт і телеграфів зізволила на заміну служебних місць почтовому официялови Іґн. Прінцови в Кракові і почтовому асистентови Йос. Карасевичеви в Стрию.

— Преосьв. епископ перемиский Константин Чехович одержав сими днями від Є. Сьвят. Папи Льва XIII. ордер сьв. Петра „Fidei et Virtuti“.

— Страстні псальми в Велику пятницю: В перемискій катедральній церкві відспівав хор питомців дух. семинариї почавши від години $7^1/_2$ вечером: 1. „Благообразний Йосиф“ Д. Бортнянського G-moll; 2. „Іскупил ни еси“ І. Лавровского A-dur; 3. „Отче в руці Твої“ Йосифа Гайдена Es-dur; 4. „Блажен муж“ Д. Бортнянського G-dur; 5. „Нас ради“ І. Лавровского C-dur; 6. „Благообразний Йосиф“ М. Копка H-moll. — В церкві парохіяльній в Снятинї хор міщаньский відспівав почавши від 5-ої години вечером — хор мужеский: „Услиши Господи глас мой“, „Іскупил ни еси“, „Благообразний Йосиф“, „Нас ради“, „Виджу Тя на кресті“ і друге „Іскупил ни еси“ — а хор мішаний: „Кожду“ і „Ужас бі“. — В гр.-кат. церкві в Чернївцях відспівав хор міщаньский під управою Ант. Березовского псальми страстні з солями о 8-ій годині вечером.

— Про склад нової палати посольскої подає дра Кольмера „Parlamentarisches Jahrbuch“ такі цікаві подробиці: На 425 послів є 203 нових. Порівнявши з виборами з 1891 року зросло число послів німецких з 177 на 205; ческих з 76 на 85; Поляків з 58 на 71; Італїянців з 16 на 19; Хорватів з 7 на 9; Русинів з 8 на 10; Румунів з 4 на 6; Сербів з 1 на 2. Що до звання представляють ся відносини так. Число заступників промислу і ремесла зросло в новій палаті з 30 на 60, духовних з 20 на 31, властителїв землї і домів з 146 на 165, учителїв і професорів змалїло з 40 на 35, адвокатів і нотарів з 62 на 50, лїкарів і аптикарів з 13 на 11; техніків, механїків, будівничих та інжинерів з 12 на 8; урядників з 31 на 29; писателїв і журналїстів з 14 на 9. В парляментарнім річнику уміщені і короткі житеписи послів. Деякі сильветки досить цікаві. Річник подає вкінци і перегляд соймів враз з послами. Перший зошит того річника появив ся вже в 1888 році.

— В королївскім замку в Будї, сусїднім місті Пешту, запала ся земля в кількох місцях. В наслїдок того розпочали докладні досліди цїлої околиці, бо побоюють ся, щоби не завалила ся катедра сьв. Матея, збудована на тім самім ґрунтї.

— Легку смерть мав емеритований контрольор податковий в Станиславові, 84-лїтний старець Йосиф Топольницкий. Він приїхав на латиньскі сьвята до сина до Львова і як положив ся в суботу спати, так рано знайшли єго вже трупом. Старушок чув ся цїлком здоровим і не жалував ся перед спанем на жадні болї анї долягливости. Умер зі старости, бо вже єго час прийшов був і справдї, як то кажуть — заснув в Бозї.

— Нещастна пригода. В домі посла соймового Андрія Среднявского в Гурній Вси, в повітї мисленицкім, найдено дня 28-го марта, коли домівники вернули в полудне з церкви, неживу служницю Анну Мазгай, 23-лїтну дівчину. На трупі була рана під грудьми, а в другій комнатї лежав на земли револьвер. Заряджено слїдство.

— Самоубийства в Кракові. Дня 17 с. м. відобрав собі житє в однім з краківских готелїв 32-лїтний К. Н., родом з Скерневич в Росиї. Перед смертию повідомив свого брата в Скерневичах о своїм страшнім намірі. — В печері Твардовского за Вислою найдено трупа незвістного, молодого, около 24-лїтного самоубийника. — Того самого дня добуто з Висли трупа Якова Сасовского, вахмайстра драґонів, що перед кількома днями поперечивши ся з судженою кинув ся до Висли і утонув.

— Ученик розбишакою. Маркус Оксгорн з Глучкова на Буковинї напав в Сучаві на купця Саламона Вернера, щоби єго обрабувати і завдав єму ножем кілька ран. Молодого злочинця вже арештували і відставили до суду.

— Смерть воробцям присудили рільники околиці Парижа, до котрих префектура департаменту Секвани розіслала запитане, як они задивляють ся на ужиточність чи шкідливість тої птахи що до рільництва. 17 громад уважало воробця анї не дуже шкідливим анї не пожиточним, 5 громад домагало ся для него опіки а 46 громад жадало позволеня стріляти до воробців в кождій порі року і нищити їх. Воробець, кажуть, єго противники, так привчив ся до ростинної живности і находить єї всюда в такій скількости, що змінив свої пташачі обичаї і не завдає собі труду шукати за хробачками та комахами. Через те він не приносить для рільництва жадного пожитку, а шкоди які робить на поли, зїдаючи і витрясаючи дозріле зерно на пни, обчисляють в околици Парижа на 200.000 франків.

— Любителї сардинок тїшать ся, дізнавши ся, що від непамятних часів не було такої щасливої ловлї на ту рибу, як сего року на Рівієрі, француским і італїяньским побережу коло міста Тульону. Цїна сардинок зменшила ся о 90 прц. і замість 2 франків 50 сантимів за кільо, платить ся тепер 20 сантимів. Рибки сего року незвичайно

бре управленою долиною Морави, покритою місцями зеленими лїсами; під сербским пановенем настав в сїй щасливій стороні порядок і завела ся мирна праця. Долину перерізують добрі дороги та вють ся по горах вкритих лїсами, а між ними виднїють ся веселі сїльскі хати. На переміну стрічаємо то прекрасні сади то поля засїяні збіжем, то зелені сїножати. З купелевого місця Враня зробило ся порядне місточко, по котрім видко, що оно й не бідне. Мир в Сан Стефано признав був сю долину Морави Болгариї. Та й ферман (розпорядженє султана) з 1870 р., котрим установлено екзархат для болгарскої церкви, зачисляв сю сторону, яко замешкану Болгарами до круга вдованя болгарского епископа. Берлиньский договір признав сю сторону Сербії. Від того часу минуло більше як двайцять лїт, а Серби не змарнували свого часу: нинї чути там лиш сербску мову. Старі і дїти говорять чисто по сербски як би в Білградї, доказ, як податливі під взглядом национальним славяньскі народи на балканьскім півострові. Болгари потїшають ся по тій стратї; они відомстять ся на Македониї. То річ важнїйша і красша в будучности.

В Рістовацу, сербскій пограничній стациї, видимо вже перших турецких урядників полїцийних; они приходять сюди, так само, як сербскі ідуть на їх сторону до Зибевче. Обі стациї від себе може лиш на 100 кроків; межи ними границя. Тут володїтелем великий султан, там малий Александер. Лїнивий потік ве ся між Всходом а Заходом; на мості стоїть сербска будка помальована на червоно синобіло а перед нею стоїть на вартї турецкий вояк. Тепер стає поїзд в Зибевче, на першій турецкій стациї. Єсьмо в тім краю, де мають подостатком тої дорогоцїнности, якої нам, людем, що жиємо дуже борзо, нїколи не стає — часу. Ревізия паспортів і справи митові займають цїлу годину часу, хоч подорожних дуже мало. Горе тому нещасливому, що везе з собою плоди штуки друкарскої! Книжки і карти переходять з рук до рук. Особливо строго перешукують Сербів і Болгар. Онтам жалує ся якийсь болгарский учитель, що єму забрали учебники математики, ґеоґрафії і букварь кинули в кіш та сказали, що дістане в Солуни. „Та бо я не їду до Солуня а до Велеса!“ — „Нїчого, відошлють тобі твої книжки“. — „А хто-ж їх відошле? Мене не знайдуть“. — „Нїчого, ми вже кождого знайдемо. Чи ти гадаєш, що ми тут для тебе будемо цензуру установляти?“ — Грубий начальник комори вибрав ся і пішов, та лиш ще мурконів собі під носом. — Єму забагає ся возити ся з книжками! Коли в них нема нїчого заказаного, то він вже сам по них зголосить ся. Нам того драптя не потреба! — Оттак виступають в Туреччинї проти всего, що лиш друковане. Зверхність управильнає корм духовний, удержує тим свою власть, що утрудняє ширенє просьвіти. Вже на самій границї показує ся правдивий погляд турецкий, що о все треба з гори постарати ся для народу, бо нарід сам з себе не здібний до нїчого доброго.

Накінець турецкий поїзд від'їзджає і вже роздало ся нїмецке слово „фертиґ!“ Сего слова уживають на зелїзницях в цїлій Туреччинї, а Турки дуже часто навіть урядників від зелїзниці називають „фертиґджі“, ще означає людий, котрі з тим „фертиґ“ мають якесь дїло. Люди в сїй стороні не говорять вже чисто по сербски, а все-ж таки їх мова подібна більше до сербскої як до болгарскої. Зносини з Сербією, котрі улекшує зелїзниця, причинять ся мабуть ще більше до переобразованя мови. Поки що тамошні Славяни називають себе Болгарами. В школах сїльских веде ся вже часто сербска пропаґанда, як і в загалї в цїлім скоплїйскім окрузї сербский вплив перемагає і робить більші поступи, як болгарский. Причиною того має бути то, що російский консуль в Скоплю підпирає більше Сербів.

Здає ся дїйстно, як-би Росия вже залагодила справу національну в Македониї в той спосіб, що скоплїйский вілает має припасти Сербам, а вілаєти монастирский і солуньский Болгарам. В сих обох послїдних вілаєтах жалують ся на таке порішенє Серби, а в першім жалують ся Болгари. Кождий з тих народів хоче всего, чогось по серединї не приймають ся. Впрочім Болгари не роблять собі нїякого права до Старої Сербії і не ведуть там борби о школу.

Після погляду турецких властий нема в Туреччинї взагалї Сербів. Статистика скоплїйского вілаєту (ґенералґубернаторство) уміщувана в урядовім календари турецкім „Салнамех“ подає лиш число музулманів, Болгар і Греків. А що на ту статистику не можна спустити ся, то найлїпший доказ ще й той, що она в санджаку Плевле, в краях окупованих Австриєю числить аж 10.000 Греків та доказує числами, що в новобазарскім санджаку живуть ще й Болгари, а тимчасом навіть і найбільшому болгарскому загорільцеви навіть і не снить ся, щоби там дїйстно жили Болгари. Статистика була й буде для Турків видумкою чорта.

Зелїзниця іде на полудне, відтак коло стациї Аджірлять скручує на захід і в сїм напрямі доходить вже аж до Скопля. Нашим очам представляє ся образ правдивого турецкого міста. Посеред зелених городів низькі хати а високо понад ними білі минарети. Поза містом на горі видніє ся стара як сьвіт цитаделя, а далеко в глубинї синїють ся гори Шар-даґ. Поїзд котить ся тепер по новім мості на ріці Вардар; єсьмо в столици держави сербского царя Душана.

Скопле або Шкопле, по турецки Іскіб, представляє ся Европейцеви здалека яко велика, запустїла діра, як взагалї всї турецкі провін-

товсті. Відтинають їм голови, кидають кадовб до кипячої оливи і висилають в камінних горшках до Нант і Бордо, де їх пакують в бляшані коробки.

— Відкусив половину носа Прокін Заячук своякови в бійці, коли той схопив его за волосє. Сими днями відбула ся перед станиславівским судом розправа против Заячука і суд засудив его на три дни арешту, або 15 зр. кари.

— Джума в Бэмбаю все ще не вигасає. В послідних тиждних умирало пересічно около 300 осіб на джуму. За весь час пошести занедужало доси в Бомбаю на джуму 11.333 осіб, а з них умерло 9.493. Як видко, пошесть лютує немилосердно.

— Шесте віче німецких учителів шкіл середних відбуло ся у Відни. Брало участь 400 професорів шкіл середних зі всїх майже австрийских міст провинциональних. Оживлену дискусию викликало внесенє директора, др. Барана (з Кремсу) о перенесенє прібного року для кандидатів учительских на четвертий рік студий фільософічних. Замітне було засїданє секциї історичної, де проф. Зінґер з Праги мав виклад про образованє політичне і економічне через школу середну. Бесїдник зазначив, що школа середна має вияснити ученикам правду, щоби не теряли до неї довіря, скоро вйдуть в житє. Сим способом треба запобічи небезпечности, щоби молоді люди, без науки в питанях социяльних і економічних, не попали в руки першого лїпшого аґітатора політичного. Яко цїль поставив бесїдник зрозуміне найважнїйших форм житя державного і социяльного. На внесенє бесїдника вибрано відтак комісию з пяти членів, що має нараджуватись над тим питанем з осібнам увзглядненем відносин австрийских. Піднести годить ся також відчит директора др. Ґеґельта п. з.: „Що можна осягнути на поли образованя ґімнастичного молодежи шкіл середних?" Бесїдник бажав, щоби кожда школа посїдала власну простору салю ґімнастичну і осібне місце для забави. Врешті, ухвалило віче слїдуюче внесенє: Згромадженє похваляє акцию членів комісиї для державних іспитів учительских, що прямує до скороченя приписів іспитових і заявляє, що прилучує ся до бажань в тім напрямі. Рівнож згодило ся згромадженє на внесенє проф. Шварца, щоби ще перед виданєм нових приписів іспитових спитати також о опінию учителів шкіл середних.

Штука, наука і література.

— **„Учителя" ч. 8** з дня 20 цьвітня містить: Розвідку В. Г. „Моральне відродженє за посередництвом вихованя"; — Якова Миколаєвича „Замітки з психольоґії" (І. Скорість мисли); — В. Ш. „З руху заграничного" (Образованє учителів в Америці); — початок „Пригод Нанзена, розказаних ним самим" в перекладі В. Ш-а; — вісти з руского товариства педаґоґічного; — вкінци постанови властий шкільных, конкурси і відозву М. Кордуби в справі крашеня яєць на Великдень.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 22 цьвітня. Німецкий цїсар зложив візити міністрови справ заграничних ґр. Ґолуховскому і побув у него більше як годину. Вечером відбув ся обід двірский, на котрий між иншими були запрошені ґр. Ґолуховский і австро-угорский амбасадор з Берлина Сеґєнїй. О 8 год. пішов був німецкий цїсар до амбасади німецкої і перебув там через цїлий вечер.

Атини 22 цьвітня. Полковник Манос взяв місцевість Філіпіядес і винісив там грецку хоругов.

Константинополь 22 цьвітня. Депеші з Елясони доносять, що Турки обсадили всї погранічні позиции на грецкій стороні від ріки Ксераґіс аж до Незерос.

Константинополь 22 цьвітня. Для оборони Солуня вислано зелїзницею торпеди. Позаяк укріпленя Ляріси в послідних днях укінчено, то можна сподївати ся, що Греки будуть там ставити великий опір і треба буде довгого часу, заким буде можна взяти місто.

Атини 22 цьвітня. Наслїдник престола виїхав з Ляріси на поле битви. Турки хотїли взяти граничну стацию Сьвятий Ілия, але їх відперто.

Атини 22 цьвітня. Покликано послїдну клясу резерви, а сьвіжі войска машерують на границю. Через то, що грецке войско старає ся обійти Превезу і зачепити від сторони краю, буде можна тамошну залогу турецку ізолювати

Неаполь 22 цьвітня. Відділ італїяньского войска відійшов на Крету.

Букарешт 22 цьвітня. Король і королева виїхали до Аббазиї.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1896, після середно-европ. год

Відходять до

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·40	2·50	11·00	4·40	9·55	6·45	—
Підволочиск	5.55	2·06	—	—	9·30	10·45	—
Підвол. з Підз.	6·08	2·19	—	—	9·48	11·12	—
Черновець	6·10	—	—	10·15	2·45	—	—
Черновець що понедїлка	—	—	—	10·25	—	—	—
Белзця	—	—	—	9·15	—	—	—
Мушини на Тарнів	8·40	11·00	—	4·40	—	6·45[1]	—
Гребенова 2)	—	—	—	—	9·35	—	—
Сколього і Стрия	—	—	—	5·22	9·35	3·05	7·22
Зимної Води 4)	—	—	—	—	3·29	—	—
Брухович 5)	—	—	—	—	1·20	—	—
Брухович 6)	—	—	—	—	3·20	—	—
Янова 7)	—	—	—	9·45	3·00	8·55	—
Янова	—	—	—	9.45[8]	1·05[9]	3·00[10]	6·25[8]

1) Від 1 червня до 30 вересня. 2) Від 10 липня до 31 серпня. 3) До Сколього лише від 1 мая до 30 вересня вкл. 4) Від 1 мая до 6 вересня в недїлї і сьвята. 5) Від 1 мая до 6 вересня в недїлї і сьвята. 6) Від 1 мая до 6 вересня в будні дни. 7) Від 1 мая до 15 червня і від 1 вересня до 30 цьвітня кождого дня. 8) Від 16 червня до 31 серпня що день. 9) Від 16 червня до 31 серпня в недїлї і сьвята. 10) Від 16 червня до 31 серпня в тиждневі дни.

Поїзд блискавичний зі Львова 8·40 рано, в Кракові 1·43 по полудни, у Відни 8·56 вечер.

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано

Час подаємо після годинника середно-европейского; він різнить ся о 36 мінут від львівского: коли на зелїзници 12 год., то на львівскім годиннику 12 год. і 36 мін.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий

...ционально міста. Иноді можна там подибати і якогось Европейця, котрий там осїв і приняв вже всхідні звичаї. З прижмуреними очима статочним кроком суне ся він поважно, як пристало на чоловіка, що має в Туреччинї якесь значінє. Він вже пропавший для свого народу, его дїти станут Греками або Турками. Рідко можна знайти якого чужого виходця, котрого би сонливий турецкий воздух не переміг; тогди хиба якесь замилуванє спасло его від того. Один стає ботаніком, другий язикословом або чоловіком, що потрафить штукою розмовити ся зі всїми підданими каліфа в їх рідній мові; инші знов учать ся історії, займають ся польованем і т. д. Навіть чужий ремісник не пропадає для свого народу, доки не оженить ся з якою Грекинею, котра відтак поробить з дїтий ревних Гелленів. Коли де в якім містї есть европейска гостинниця, от як в Скопли готель „Тураті", то в ній есть зборне місце всїх чужинців; там пє Німець своє незле пиво, Італїянець не покидає ся свого вина, а Славянин найчастїйше волить місцеву „ракі" (горівку).

Перейшовши тих кілька сот кроків, які віддїляють дворець і готель Тураті від Вардара, приходить ся до великого камінного моста. Учені спорять о тім, кілько лїт тому мостови; то річ певна, що Турки его не збудували. Поза мостом входить ся до старого міста, множества крутих уличок, де посередині есть критий базар. Надармо шукаємо за краєвими виробами, котрі би мали яку таку вартість. Навіть не видко тих штучних виробів альбаньских жированих сріблом на чорнім дереві. Виїмком лиш срібні фільґранові нараменники, що їх виробляють таки в наших очах сидячі перед малими ковалами якісь люди у фесах, мають звістні орієнтальні мотиви. Всюди заносить лиш шкірою та чісником; чути якесь мурконанє у всїх балканьских мовах, а сьвітло сонця, пробиваючись кріз прорізи в циновім даху в видї півмісяця або звьізди, рисує ті турецкі герби на повній пороху улици базаровій. Тут коло нори якогось шевця полатайка присїв собі турецкий офіцир та попиває каву, а тимчасом швець латає ему чоботи. Там ступає малий коник з великим набором, везе до міста знаменитий виноград, котрого росте дуже богато коло Скопля. Громадка Альбанців зі срібними пістолетами за поясом торгує ся зі Шпанїолем (шпаньским жидом) о якісь бавовняні хустки. В норі болгарского молочара сидить якесь товариство і снїдає: овече молоко з накришеними до него огірками! В цїлім тім піби зорґанізованім розгардіяши майже не чути голосних криків, хиба що десь сварять ся два Греки, або ще якийсь іспаньский жид в борбі о хлїб насущний захвалює кріз ніс свій товар.

Скопле має около 20.000 до 25.000 жителїв: Болгари, Серби, Альбанцї, Турки, Греки, Жиди, Цигани і Цінцари (Куцоволохи). Славяньских жителів майже половина в містї. Від 1890 р. мусить грецкий епіскоп терпіти побіч себе ще й болгарского; тамтой стоїть під властию патріярхату, сей під властию ексарха. До болгарскої ексархії належать лиш ті Болгари, котрі признають ексархат за свою висшу власть церковну; всї прочі греко-православні належать під грецкого епіскопа. Болгари жалують ся на свого епіскопа; роблять ему закиди, що він заподатливий у всїх шкільних справах і що за него болгарский елємент в борбі з Сербами мусїв попустити. Епіскоп Максим есть росийским питомцем, котрий служив якийсь час в болгарскім князївстві. Очевидно не умів обходити ся з турецкими властями. Его попередник Теодозий був майстром в тій трудній штуці, але занадто самостійний і готов був взяти ексарха за чуб; его длятого усунули і отворили поле сербскій аґітациї.

(Дальше буде.)

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.